



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

28 ינואר 2022

לפני:

כב' השופט אלעד שביון

נציגת ציבור עובדים גב' אורלי סרוסי גרטי

נציג ציבור מעסיקים מר חגי שפר

התובעת:

ילנה מיניאייב

ע"י ב"כ עו"ד אלכסנדר כהן

-

הנתבעת:

ילנה קלוז'סקיה

ע"י ב"כ עו"ד פבל מורוז

פסק דין

האם הפוסט שכתבה הנתבעת בעמוד הפייסבוק שלה (להלן – הפוסט) מהווה משום לשון הרע כהגדרת המונח בחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965 (להלן – החוק) וככל שאכן כן, האם חלות על הפוסט ההגנות המנויות בחוק, או חלקן. על כך ועוד נדון בפסק דין זה.

רקע כללי:

1. התובעת הועסקה ע"י הנתבעת כמלצרית במסעדת "וטרשקה" (להלן – המסעדה) החל מחודש 10/16 ועד לתחילת חודש 4/18.

2. לאחר סיום עבודתה התובעת הגישה תביעה כספית כנגד הנתבעת (ד"מ 32243-04-18) שנדונה בפני כב' השופטת שגית דרוקר. בתאריך 15.11.18 התקיים דיון בתיק ובסופו הגיעו הצדדים לידי פשרה לפיה על הנתבעת לשלם לתובעת סך כולל של 8,000 ₪. הסכם הפשרה קיבל תוקף של פסק דין (נספח 1 לכתב התביעה).

3. בסמוך לאחר מתן פסק הדין פרסמה הנתבעת בעמוד הפייסבוק שלה את הפוסט הבא (בתרגום מרוסית לעברית בהתאם לנספח 5/ לתצהיר הנתבעת) (להלן – הפוסט):



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

"ילנה קלז'סקיה

חדש אצלי – סיום פתאומי של הסיפור עם התביעה שהוגשה נגדי ע"י המלצרית לנה. התביעה חוץ מטענה אחת מציאותית טמנה בחובה מעין דברים הזויים ואף לא מגובשים על כך שאני, רוסיה פושעת, נטולה אזרחות ישראלית ניצלתי והרעבתי את לנה המסכנה שעכשיו היא צריכה ממני קרוב ל200 אלף ₪. אני לא ממש נכנסתי לטקסט, אבל התכוונתי שאני אצטרך להזמין עדים על מנת להפריך את כל זה וללכת לבית המשפט 100 פעמים. אך הכל הסתיים עוד לפני שהתחיל: השופטת הסתכלה על המספרים, שאלה מספר שאלות ואמרה ללנה, שגם ככה שולם לה יותר ממה שמגיע לה. שבתל אביב אין תנאים כאלה שהיא עבדה בהם, וישנה עילה מציאותית אחת – אשר סוכם לסגור אותה ללא משפט. הסכום שנאמר היה קצת פחות ממה שציפיתי (ופחות ממה שלנה הייתה מקבלת אילו זה היה פיטורין רגילים), בכך הכל הסתיים.

זה היה ניסיון אנתרופולוגי מעניין. בשבילי עדיין נשארה תעלומה למה כל זה נעשה, הרי אם ניקח בחשבון ש"הזכייה" שווה ערך לעלות של שירותים של עורך דין ממש לא יקר, ונראה כנזק טהור לתובעת. אני יודעת שלנה ניהלה משפט גם נגד סוכנות הדוגמנות שבה היא עבדה במקביל (גם לא ממש מוצלח, כפי שהיא בעצמה סיפרה), והגישה תלונה למשטרה על אחת המלצריות שלנו (גררה אותה לקטטה וגזרה עליה קופה לא גדולה).

ייתכן שהעניין כאן בכלל לא בכסף, אלא מעורבת בעיה פסיכולוגית כלשהיא, מי יודע? אני פשוט רוצה לומר למעסיקים פוטנציאליים. – אל תעסיקו כל אחד, תבררו, המדינה שלנו קטנה וכולם מכירים את כולם).

4. בתאריך 18.11.18 שלח ב"כ התובעת לנתבעת מכתב התראה (נספח 4 לכתב התביעה).
לטענת הנתבעת הפוסט הוסר עוד באותו יום בו הועלה לדף הפייסבוק.

5. בתאריך 26.11.18 הגישה התובעת את תביעתה לבית משפט השלום בתל אביב ולאחר שהוגש כתב ההגנה החליט כב' השופט רז נבון ביום 4.3.19 על העברת הדיון בהליך לביה"ד האזורי לעבודה בתל-אביב. בתאריך 25.11.19 התקיים בתיק דיון קדם משפט ובהמשך הוגשו תצהירי הצדדים (תצהיר התובעת והעדה מטעמה, גב' לובה הרצברג ותצהיר הנתבעת וכן עד מטעמה, מר איון טימופייב).

6. בתאריך 8.2.21 התקיים דיון הוכחות במסגרתו נחקרו בעלי הדין ועדיהם. לאחר מכן הוגשו סיכומים בכתב מטעם הצדדים.



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

האם הפוסט עולה כדי לשון הרע כמשמעותה בחוק:

7. לטענת התובעת בכתב התביעה, הנתבעת הוציאה דיבתה במסגרת הפוסט, שכן ציינה בפוסט שחוץ מטענה אחת בכתב התביעה, התביעה טמנה בחובה דברים הזויים וכי התובעת האשימה את הנתבעת בכך שהיא 'הרעיבה' אותה; התובעת גררה מלצרית אחרת לקטטה ו'גזרה' עליה קופה לא גדולה; מעשי התובעת נובעים מבעיה פסיכולוגית כלשהי וכי מומלץ למעסיקים אחרים לא להעסיק 'כל דיכפין' תוך הצבעה על התובעת.

8. הנתבעת מנגד מכחישה את הטענות.

א. לעניין הטענה לפיה הנתבעת כתבה לכאורה בפוסט שייתכן שלתובעת יש בעיות פסיכולוגיות - הנתבעת ציינה, כי היא סבורה שהתביעה שהוגשה כנגדה והסתיימה בפשרה הוגשה על רקע רצונה של התובעת להתעשר על גבה. לנוכח הסכום הנמוך בו הסתיים ההליך לעומת סכום התביעה (כ-3%) תהתה הנתבעת מה עומד מאחורי התביעה. לנוכח האמור ומאחר שמרבית חבריה של הנתבעת שוהים בחו"ל היא כתבה את הפוסט בפייסבוק על המקרה המוזר אותו חוותה. לגרסת הנתבעת אין מדובר בלשון הרע אלא בהבעת דעה של הנתבעת כמעסיקה על התנהגותה המוזרה של התובעת או אופייה בעניין שבו הנתבעת הייתה ממונה על התובעת. מעבר לאמור, מרבית חבריה של הנתבעת מתגוררים בחו"ל ואינם מכירים את התובעת, שבפוסט לא צוין שמה המלא. עוד ציינה הנתבעת, כי מדובר בביטוי מאוד רחב שלא תאר את התובעת בשום צורה כמשוגעת או חולת נפש. לשם הזהירות ציינה הנתבעת כי עומדות לה ההגנות הקבועות בסעיפים 15(3), 15(7) ו-15(10) לחוק (התובעת הציגה את הנתבעת בכתב התביעה בהליך הראשון כמי שמתנהגת לפי דפוסים עברייניים ושתנאי ההעסקה שלה לא ראויים ולכן יש לנתבעת את הזכות להגן על העסק שלה ועל שמה הטוב).

ב. לעניין הטענה שהתובעת גררה מלצרית אחרת לקטטה ו'גזרה' עליה קופה לא גדולה' – בהתאם לטענות התובעת בכתב התביעה בהליך הראשון, היא הגיעה לעבודה לא במשמרת וניסתה ליצור פרובוקציה מול עובדת אחרת תוך שהיא ניסתה להקליטה ולכן כל מה שאמרה הנתבעת הינו אמת לאמיתה. בהתאם לכך יש לקבוע, כי האמירה חוסה תחת ההגנה של סעיף 13(5) לחוק (שכן נאמרה במסגרת הליך משפטי) וכן לפי סעיף 14 לחוק שכן התובעת הודתה שניסתה



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

להקליט את העובדת האחרת ורק אז אותה עובדת ניסתה לחטוף לה את הטלפון והתובעת הגישה תלונה במשטרה. האמירה לגבי הכסף הינה פרט לוואי / משני למה שהנתבעת אמרה.

ג. לעניין הטענה של התובעת שהנתבעת הרעיבה אותה – מעולם לא נטען בפוסט שהנתבעת "הרעיבה אותה ממש". נרשם "הרעבתי". אין מדובר באמירה המכוונת נגד התובעת ולכן טענת התובעת שמדובר בלשון הרע שגויה מיסודה. הנתבעת ציינה בפוסט שבהליך הראשון נטען נגדה שהיא הרעיבה את התובעת. אין מדובר בטענה שהתובעת ניצלה או הרעיבה מישהו אחר ולכן ברור שאין מדובר בלשון הרע.

ד. לעניין הטענה לפיה מומלץ למעסיקים אחרים לא להעסיק 'כל דיכפין' תוך הצבעה על התובעת ציינה הנתבעת, כי מדובר באמירה כללית של הנתבעת כמעסיקה ולאור החוויה שעברה ואין שום קריאה לא להעסיק את התובעת אשר שמה המלא לא צוין בפוסט והיא עוסקת בדוגמנות. למען הזהירות ציינה הנתבעת כי מדובר בהבעת דעה ובפרסום מוצדק (סעיף 15(7) לחוק) וכן חלות ההגנות כאמור בסעיפים 15(3) ו-15(10) לחוק.

ה. הנתבעת אף ציינה, כי חזקת תום הלב הקבועה בסעיף 16(א) לחוק לא נסתרה והפרסום אינו חורג מתחום הסביר.

9. סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע מגדיר מהי "לשון הרע" כדלקמן:

"לשון הרע היא דבר שפרסומו עלול –

(1) להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרם לשנאה, לבוז או ללעג מצדם;

(2) לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות או תכונות המיוחדים לו;

(3) לפגוע באדם במשרתו, אם משרה ציבורית ואם משרה אחרת, בעסקו, במשלח ידו או במקצועו;

(4) לבזות אדם בשל גזעו, מוצאו, דתו, מקום מגוריו, גילו, מינו, נטייתו המינית או מוגבלותו;



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

10. סעיף 2 לחוק מגדיר מהו 'פרסום' וקובע, כי :
- (א) פרסום, לענין לשון הרע – בין בעל פה ובין בכתב או בדפוס, לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל וכל אמצעי אחר.
- (ב) רואים כפרסום לשון הרע, בלי למעט מדרכי פרסום אחרות –
- (1) אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע והגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע;
- (2) אם היתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות, להגיע לאדם זולת הנפגע.
11. סעיף 7 לחוק קובע, כי פרסום לשון הרע לאדם או יותר זולת הנפגע מהווה עוולה אזרחית.
12. תכלית החוק הינה לאזן בין זכות האדם לשמו הטוב אל מול הזכות לחופש הביטוי.
13. בעע (ארצי) 46548-09-12 **לירן אבידן נ' פלאפון תקשורת בע"מ** (31.3.15) (להלן – **פס"ד פלאפון**) נקבע, כי בחינת התקיימות לשון הרע נערכת בארבעה שלבים : שלב ראשון – יש לברור מהביטוי את המשמעות העולה ממנו לפי אמות המידה של האדם הסביר, היינו לפי מבחן אובייקטיבי, על פי הנסיבות ולשון הדברים ; שלב שני, יש לברר אם מדובר בביטוי המהווה לשון הרע ; שלב שלישי, יש לברר האם עומדת למפרסם אחת או יותר מההגנות המנויות בחוק ; שלב רביעי, דיון בשאלת הפיצויים לנפגע.
14. בע"א (ארצי) 18072-02-19 **עו"ד יגאל מזרחי - עו"ד אילן גבע**, 9.2.20, נפסק, בין היתר, כדלקמן :
- "אשר ללשון הרע ביחסי עבודה נקודת המוצא, כפי שכתבה חברתנו השופטת דוידוב מוטולה, היא כי "יש לפרש לפיכך את חוק איסור לשון הרע, בהקשרים של יחסי עבודה, באופן שיגן על הערכים שבבסיס החוק אך מבלי לפגוע במרקם העדין של היחסים במקום העבודה, ומבלי ליצור "משפוט" יתר של כל התבטאות" (ע"ע (ארצי) 46548-09-12 **לירן אבידן - פלאפון תקשורת בע"מ** [פורסם בנבו] (31.3.15) (להלן : **ענין אבידן**)).
-
6. דברים אלה נאמרו ביחס לפרסומים – ובמיוחד התבטאויות בעל פה – במהלך יחסי העבודה, בין צדדים ליחסי העבודה ובזיקה לעבודה. התקיימות מאפיינים אלה משפיעה על מערכת האיזונים בגדרי החוק, כפי שהיה בענין אבידן, ומביאה לנקיטת



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

זהירות מפני משפוט יתר של כל התבטאות, כשכל מקרה נבחן על פי נסיבותיו. ודוק, התקיימות מאפיינים אלה אינה מקנה "חסינות" מפני הטלת אחריות מכוח החוק במקרים מתאימים ובהתאם לנסיבות הענין (ראו: ע"ע (ארצי) 36064-09-16 ישראיר תעופה ותיירות בע"מ - סיגל שמעון [פורסם בנבו] (3.6.18)). הטלת אחריות זו עשויה להניב סעד כספי אך ייתכנו מקרים בהם חרף ההכרה באחריות כחלק מההתאמות במסגרת יחסי העבודה לא יושט סעד כספי (ע"ע (ארצי) 47288-09-17 פבל טובבין – אוניברסיטת חיפה [פורסם בנבו] (7.1.19) (להלן: ענין טובבין)). מנגד, כאשר מאפיינים אלה אינם מתקיימים, או מתקיימים בחלקם, חל פירות מסוים בעוצמת נקודת המוצא האמורה, ובהתאמה בעוצמת החשש מפני משפוט יתר של התבטאויות במסגרת יחסי העבודה. מכאן כי נקודת האיזון דינמית וכי דין התבטאות במסגרת יחסי העבודה ובזיקה לה, אינו בהכרח כדין התבטאות לאחר תקופת העבודה אך בזיקה לתקופת העבודה.

7. בענייננו, המדובר בהתבטאויות ופרסומים שלאחר סיום יחסי ההעסקה ולא במהלכם. חלקם הופנו כלפי צדדים חיצוניים ליחסי ההעסקה (כגון, ציבור הגולשים במרשתת, לשכת עורכי הדין, מעסיקו החדש של העובד). יחד עם זאת, ההתבטאויות היו בזיקה ליחסי ההעסקה. למצבור נסיבות זה יש ליתן משקל בעריכת האיזונים ביישום החוק בנסיבותיו המיוחדות של המקרה.

8. אשר ללשון הרע במרחב הדיגיטלי, הרי שנקודת המוצא היא כי "דיני לשון הרע משקפים תפיסות תלויות זמן ומקום באיזונים בין חופש הביטוי לשם הטוב עשויים להשתנות לפי ההקשר. השינויים הטכנולוגיים הנרחבים, היווצרותה של זירת שיח חדשה והשינוי החברתי שבא בעקבותיה יוצרים הקשר חדש לביטוי ומצדיקים בחינה מחדשת של איזונים אלו" (מתוך חאלד גנאים, מרדכי קרמניצר ובוטז שנור "לשון הרע – הדין הרצוי והמצוי" (2019) עמ' 253) (להלן: גנאים, קרמניצר ושנור). ברע"א 1239/19 יואל שאול נ' חברת נידלי תקשורת בע"מ [פורסם בנבו] (8.1.20) (להלן: ענין שאול), שניתן לאחרונה, עמדה כב' השופטת ברק ארז על דרך החלת דיני לשון הרע בזירת הרשתות החברתיות, בהדגישה כי החוק חל גם על פרסומים ברשת האינטרנט הגם שהמורכבויות של עידן הניו-מדיה לא היו נגד ענינו של המחוקק".

15. על רקע החקיקה והפסיקה שצוטטו לעיל נבחן ראשית האם הנכתב בפוסט הינו בגדר 'לשון הרע' כאמור בחוק.

א. כאמור בפסק דין פלאפון "המבחן שנקבע בפסיקה הינו אובייקטיבי ... ; בהתאם לו, יש לפרש את הביטוי לפי אמות המידה המקובלות על האדם הסביר, וזאת לא רק לפי מובנם הפשוט של המילים המפורשות אלא גם על פי המסר המועבר "בין השורות" בהתאם להקשר הכולל ...".



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

ב. במקרה שלפנינו אנו סבורים, כי הדברים שנכתבו בפוסט ביחס לתובעת, בפני מספר לא קטן של קוראים, מהווים 'לשון הרע' כמשמעותה בסעיף 1 לחוק. ונפרט.

ג. האמירות שפורטו בפוסט "הנתבעת חוץ מטענה אחת מציאותית טמנה בחובה מעין דברים הזויים ואף לא מגובשים על כך שאני, רוסיה פושעת, נטולת אזרחות ישראלית ניצלתי והרעבתי את לנה"; "... והגישה תלונה למשטרה על אחת המלציות שלנו (גררה אותה לקטטה וגזרה עליה קופה לא גדולה)"; "ייתכן שהעניין כאן בכלל לא בכסף, אלא מעורבת בעיה פסיכולוגית כלשהיא, מי יודע?"; "אני פשוט רוצה לומר למעסיקים פוטנציאליים. – אל תעסיקו כל אחד, תבררו, המדינה שלנו קטנה וכולם מכירים את כולם", כאשר הן נקראות לפי אמות המידה של האדם הסביר ולנוכח המסר המועבר "בין השורות" בהתאם להקשר הכולל, מציגות את התובעת באור שלילי ובאופן משפיל ומבזה על מנת לעשותה מטרחה לבוז וללעג בעיני קוראי הפוסט.

ברי, כי אמירות המייחסות לתובעת גרירת עובדת אחרת לקטטה, היתכנות לבעיות פסיכולוגיות וזהירות מפני העסקה בעתיד אצל מעסיקים אחרים, הינן פוגעניות ועולות כדי 'לשון הרע' כאמור בחוק. הנתבעת העבירה מסר לחבריה בפייסבוק, כי התנהלות התובעת היא לא קולגיאליה כלפי חברה לעבודה, ייתכן שמעורבת בהתנהלות התובעת בעיה פסיכולוגית כלשהי וכי יש לבחון את העסקתה בעתיד.

מדובר בהתבטאויות שנכתבו חודשים רבים לאחר סיום יחסי העבודה ולא במהלכם ולנוכח פסק דין שניתן בעניינה של הנתבעת בביה"ד. יצוין, כי על מנת לקבוע כי מדובר ב"לשון הרע" אין צורך להשתכנע כי התובעת הושפלה או בזתה בפועל אלא די בכך שהפרסום עלול היה להביא לתוצאה כזו; אף אין רלוונטיות לכוונת המפרסם (עניין פלאפון).

ד. לאחר שקבענו, כי הפוסט כולל אמירות העולות לכדי 'לשון הרע', יש לבחון האם מתקיים יסוד ה'פרסום' כאמור בסעיף 2 לחוק. כעולה מהתצהירים והעדויות, מדובר בפרסום בכתב במרחב הדיגיטלי (נספח נ/5), שמוען לכל חבריה של הנתבעת בפייסבוק (4,200 חברים – עדות הנתבעת בעמ' 23, שורות 7-8), התקבלו לגביו 50 תגובות (עדות הנתבעת בעמ' 23, שורות 9-12), צפו בפוסט 133 איש (עמ' 23, שורות 1-4) והפוסט היה זמין לצפייה לפחות 5 שעות (עמ' 22, שורות 32-35).



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

אף התובעת העידה, כי צפו בפוסט "הרבה אנשים בקרב החברים שלי ובקרב
האנשים שעבדו איתי הספיקו לראות את זה וגם שלחו לי הודעה" (עמ' 7, שורות
31-32 ועמ' 8, שורות 8-12) והעדה מטעמה הצהירה (סעיף 6 לתצהיר), כי היא
קיבלה את הפרסום מחברה בשם ורה שעבדה כמלצרית אצל הנתבעת וכי ידעה על
הפרסום "מעוד מספר חברים משותפים בפייסבוק" (עמ' 14, שורה 10).
לעניין זהות הנפגעת, הרי שמעיון בפוסט עולה, כי צוין שהפוסט מתייחס
ל"מלצרית לנה". מאחר ואצל הנתבעת עבדה מלצרית אחת בשם לנה (היא
התובעת), ברי, כי חברה של הנתבעת בפייסבוק ובוודאי אלו שעבדו בעסק או
שהיו לקוחותיו קישרו בין השם לנה שבפוסט לתובעת (ראו עדות הנתבעת בעמ'
21 שורה 36 עד עמ' 22 שורה 1 בה ציינה הנתבעת, כי לא עבדה בעסק עובדת אחרת
בשם לנה) וכן האמור בסעיף 8 לתצהיר העדה מטעם התובעת: "בפוסט כתוב כ-3
פעמים "לנה המלצרית". במקום לא עבדה כל מלצרית אחרת בשם לנה, וזה ברור
שמדובר אך ורק בלנה מיניבה".
מטעמים אלו אנו סבורים, כי התובעת הוכיחה את יסוד ה'פרסום' כאמור בחוק.

טענת הנתבעת להגנות העומדות לה בהתאם לחוק:

16. כאמור בבר"ע 38938-09-21 קלאסיק הוטל מנג'מנט בע"מ – נטלי ניקיטינה, 4.11.21
שלבי הדיון בתביעת לשון הרע הובהרו ע"י כב' השופט עמית בע"א 751/10 פלוני נ'
אילנה דייין-אורבך (8.2.12) שם נפסק, כי "תרשים הזרימה בתביעות לשון הרע הוא
כלהלך: בשלב הראשון נבחנת השאלה אם הביטוי מהווה לשון הרע על פי אחת מארבע
החלופות בהגדרה שבסעיף 1 לחוק, והאם מתקיים יסוד הפרסום כמשמעותו בסעיף 2
לחוק. רק אם התשובה חיובית עוברים לשלב הבא ובוחנים אם הביטוי נהנה מאחת
החסינויות המוחלטות (פרסומים מותרים) הקבועות בסעיף 13 לחוק. אם נכנס
הפרסום לד' אמות אחת החסינויות - דין התביעה להידחות. אם לא כן, אנו עוברים
לשלב הבא ובוחנים אם הפרסום מוגן על פי אמת המידה הקבועה בסעיף 14 לחוק על
שתי רגליה - אמת בפרסום ועניין ציבורי. אם הפרסום אינו נהנה מהגנה זו, יש להמשיך
ולבחון אם הפרסום מוגן בתום ליבו של המפרסם, בגדר אחת מהחלופות הקבועות
בסעיף 15 לחוק במשולב עם חזקות תום הלב בסעיף 16. היה ונתברר כי הפרסום אינו
נהנה מהגנת סעיף 14 או מהגנת סעיף 15, או-אז עוברים לשלב הרביעי של הסעדים
(לתיאור שונה במקצת של השלבים ראו בע"א 89/04 נודלמן נ' שרנסקי [פורסם בנבו]
בפסקה 7 (4.8.2008))."



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

15. ברע"א 1813/12 יאיר חזה נ' בצלאל אלוני [פורסם בנבו] (6.5.12) הבהיר השופט זילברטל את משמעות של ההחלטה בדבר פיצול הדיון. וכך נאמר: "כשמפוצל הדיון באופן שתחילה נדונה שאלת החבות, על התובע מוטל להוכיח את עצם הפרסום ואת העובדה שהנתבע הוא זה שפרסמו (ככל שאלה שנויים במחלוקת). ככלל, בשלב זה די לתובע להוכיח את הפרסום כדי שהנטל להוכיח קיומן של הגנות יעבור על שכם הנתבע".

17. לנוכח האמור נבחן בשלב זה את טענות ההגנה שהעלתה הנתבעת כאשר כאמור לעיל, הנטל להוכיח אותן חל על הנתבעת.

18. הגנת פרסומים מותרים – סעיף 13 לחוק:

א. סעיף 13(5) לחוק קובע, כי: "לא ישמש עילה למשפט פלילי או אזרחי - ... (5) פרסום ע"י שופט, חבר של בית דין דתי, בורר, או אדם אחר בעל סמכות שיפוטית או מעין-שיפוטית על פי דין, שנעשה תוך כדי דיון בפניהם או בהחלטתם, או פרסום על ידי בעל דין, בא כוחו של בעל דין או עד, שנעשה תוך כדי דיון כאמור".

ב. סעיף 13 לחוק קובע רשימת פרסומים שלא ישמשו עילה למשפט אזרחי או פלילי כך שניתנת למפרסם חסינות מפני הליך משפטי. "החסינות הקבועה בסעיף 13 לחוק אינה מותנית באמיתות הפרסום, ביסוד הנפשי של המפרסם או במידת העניין הציבורי שיש בפרסום; ככל שמתקיימים תנאי הסעיף - החסינות הינה מוחלטת ובלתי מסויגת, נוכח העדפת האינטרסים הציבוריים הכלליים הכרוכים בביצוע פרסומים מעין אלו, וחלה גם אם תוכן הפרסום שקרי ואפילו אם נעשה בזדון (עע (ארצי) 26198-07-13 ד"ר סיגל שוורץ נ' ד"ר אמיר אברמוביץ, 30.4.15). בהתחשב באמור, יש לפרש את סעיף 13 באופן דווקני (ע"ע (ארצי) 35058-05-12 יצחק רוזנברג – משרד החינוך, 14.9.14).

ג. הנתבעת טענה בסיכומיה, כי העובדות שצוינו בפוסט "..." והרעבתי את לנה" ו"..." והגישה תלונה למשטרה על אחת המלצרות שלנו (גררה אותה לקטטה וגזרה עליה קופה לא גדולה)", חוסות תחת הגנת סעיף 13(5) שכן נאמרו במסגרת הליך משפטי. לא מצאנו לקבל את טענת הנתבעת כאמור.



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

ד. תכלית הסעיף הינה מתן חסיון על מי שהוא צד להליך שיפוטי כאשר הפרסום נעשה במהלך ההליך השיפוטי. הנתבעת אמנם הייתה צד להליך השיפוטי הראשון, ברם הפרסום לא נעשה במסגרת ההליך השיפוטי אלא לאחר סיומו ולא במסגרתו.

ה. בנסיבות אלו ולנוכח הפרשנות הדווקנית אותה יש ליתן לסעיף כאמור, מצאנו לדחות את טענותיה של הנתבעת.

19. הגנת אמת הפרסום – סעיף 14 לחוק:

א. סעיף 14 לחוק קובע כדלקמן: "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה שהדבר שפורסם היה אמת והיה בפרסום ענין ציבורי; הגנה זו לא תישלל בשל כך בלבד שלא הוכחה אמיתותו של פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש".

ב. בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון בתיק עא 844/12 **דניאל מולקנדוב נ' שרה פורוש**, 22.2.17 (להלן – **פס"ד מולקנדוב**) "הגנה זו משקפת את נכונות המחוקק להתיר פרסומים עובדתיים שיש בהם משום פגיעה בשם הטוב ואף בכבודו של מושא הפרסום, מקום שמתקיימים שני תנאים: (1) מדובר ב"אמת"; (2) מדובר במידע שיש בו עניין לציבור. היסוד הראשון הוא עובדתי בעיקרו, והוא נוגע להשוואה בין הפרסום לבין המציאות העובדתית. היסוד השני עוסק בשאלה האם קיימים לפרסום יתרונות חברתיים המצדיקים אותו, למרות לשון הרע שבו. שאלה זו היא ערכית בעיקרה (שנהר, עמ' 215)".

בהתאם לפסק מולקנדוב התנאי של אמת בפרסום נוגע למידת ההתאמה בין תוכן הפרסום לבין המציאות האובייקטיבית, כפי שהיא מוכחת באמצעות הראיות המובאות במשפט. בנוסף, הפרסום נדרש לשקף אמת "שלמה". כלומר, שלא ייעדרו ממנו פרטים המשנים את הרושם הכללי המתקבל מהפרסום, וכן שלא ייכללו בו פרטים משמעותיים שאינם נכונים. ההגנה לא תישלל רק בשל העובדה שלא הוכחה אמיתותו של "פרט לוואי שאין בו פגיעה של ממש". די בכך שהמשמעות והתוכן הכללי של הפרסום תואמים את המציאות. נטל הוכחת ההגנה של "אמת הפרסום" מוטל על המפרסם.



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

ג. נבחן אם כן, האם הנתבעת עמדה בנטל ההוכחה, כי טענתה שגררה מלצרית אחרת לקטטה ו'גזרה עליה קופה לא גדולה' וטענתה שהתובעת האשימה את הנתבעת בכך שהיא 'הרעיבה' אותה היו אמת ויש בכך עניין ציבורי.

ד. הקטטה הנטענת עם המלצרית - מעיון בעדויות התובעת והנתבעת עולה, כי לגרסת התובעת מדובר היה בתקיפה בעטיה התובעת נפגעה והגישה תלונה במשטרה (עמ' 9, שורות 26-35). עוד ציינה התובעת בעדותה, כי היא לא תבעה את אותה מלצרית ואף לא קיבלה ממנה כל סכום כסף (עמ' 10, שורות 5-6, 11-21). הנתבעת בעדותה ציינה, כי היא יודעת מאותה מלצרית שנאסר עליה להתקרב לתובעת והיא שילמה לתובעת סכום כסף (עמ' 22, שורות 4-7). יחד עם זאת הנתבעת נמנעה מלזמן את אותה מלצרית לעדות (עמ' 22, שורות 8-11) ואף אישרה כי לא ראתה 'כיצד הן התקוטטו' (עמ' 22, שורות 21-22). העובדה שהתובעת ציינה בכתב התביעה בהליך הראשון (סעיף 13), כי היא ניסתה להקליט את השיחה עם אותה מלצרית והמלצרית חטפה לה את הטלפון והכתה אותה, אין משמעה שהתובעת היא זו שגררה את אותה מלצרית לקטטה. בנסיבות אלו מצאנו, כי הנתבעת לא עמדה בנטל להוכיח את טענתה לפיה התובעת גררה מלצרית אחרת לקטטה וכי אותה מלצרית שילמה לתובעת סכום כסף כלשהו.

ה. הטענה שהתובעת האשימה את הנתבעת בכך שהיא 'הרעיבה' אותה – לטענת הנתבעת, התובעת טענה בכתב התביעה בהליך הראשון, כי עבדה 10 שעות ללא אפשרות לצאת להפסקה ואף בחקירתה העידה, כי לא רק שלא הייתה לה אפשרות לאכול במהלך המשמרת אלא שלא הייתה לה אפשרות לצאת להפסקת שירותים. התובעת אכן העידה, כי היו משמרות קשות "ולא הייתה שנייה פנויה" (עמ' 9, שורה 25) ובהליך הראשון ציינה בסעיף 6 לכתב התביעה, כי לא ניתנה הפסקה במשמרת בת 10 שעות, ברם בין זה לבין הטענה שהתובעת טענה שהנתבעת 'הרעיבה' אותה המרחק רב. לא הוכח כי דברים כאמור נאמרו ע"י התובעת וזה אף לא משתמע מהאמור לעיל.

ו. ממילא אנו סבורים, כי גם אם היה אמת בפרסום ולא כך הוא, הרי שלא היה בפרסום כל עניין ציבורי. אין בפרסום כל יתרונות חברתיים המצדיקים אותו.



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

ז. בנסיבות אלו טענת ההגנה לפי סעיף 14 לחוק נדחית.

20. הגנות תום הלב – סעיף 15 לחוק:

א. בהתאם לסעיף 15 לחוק, תהא זאת הגנה טובה אם הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות שפורטו בסעיף 15.

לעניין הטענה שמעשי התובעת ייתכן שנובעים מבעיה פסיכולוגית כלשהי ציינה הנתבעת בסיכומיה, כי עומדות לה ההגנות הקבועות בסעיפים 15(3), 15(7) ו- 15(10) לחוק, שכן בהליך הראשון טענה התובעת בכתב התביעה שהיא 'מתנהגת לפי דפוסים עברייניים' ו'שתנאי העסקה שלה לא ראויים'. לנתבעת כמעסיקה וכבעלת עסק יש את הזכות להגן על העסק שלה ועל שמה הטוב וכן לגנות את ההכפשות של התובעת כאמור לעיל.

לעניין הטענה שהתובעת האשימה את הנתבעת בכך שהיא 'הרעיבה' אותה ציינה הנתבעת, כי חלים עליה ההגנות הקבועות בסעיפים 15(3) ו- 15(10) לחוק שכן הנתבעת ביקשה להגן על ענין אישי כשר ועל שמה הטוב שכן התובעת טענה שהנתבעת העסיקה אותה בתת תנאים ללא אפשרות לאכול או אף לצאת לשירותים במשך 10 שעות.

לעניין הטענה לפיה מומלץ למעסיקים אחרים לא להעסיק 'כל דיכפין' ציינה הנתבעת, כי מדובר באמירה כללית של הנתבעת כמעסיקה והפרסום היה הבעת דעה ומוצדק בהיותה של הנתבעת ממונה על התובעת ועל כן חלה ההגנה שבסעיף 15(7) לחוק. כמו כן לנתבעת קיימת הזכות להגן על עצמה מטענות קשות ולשון הרע שהופנתה כלפיה ע"י התובעת ולכן חלות עליה ההגנות שבסעיפים 15(3) ו- 15(10) לחוק.

ב. סעיף 15(3) קובע, כי: "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות האלו:

.....

(3) הפרסום נעשה לשם הגנה על ענין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה הפרסום או של מי שאותו אדם מעונין בו ענין אישי כשר".



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

1 כאמור בפס"ד פלאפון "סעיף 15(3) לחוק קובע הגנה ככל ש"הפרסום נעשה
2 לשם הגנה על עניין אישי כשר של הנאשם או הנתבע, של האדם שאליו הופנה
3 הפרסום או של מי שאותו אדם מעוניין בו עניין אישי כשר". גם בהקשר זה,
4 נדרש הנתבע להוכיח ארבעה תנאים מצטברים (שנהר, בעמ' 295; עניין
5 מולקנדוב) – והינם קיומו של עניין אישי כשר (בין של המפרסם, בין של הצד
6 אליו הופנה הפרסום ובין של צד שלישי שלאדם אליו הופנה הפרסום יש בו
7 עניין אישי כשר), אשר הגנתו הצדיקה את עשיית הפרסום; כי תוכן הפרסום
8 נועד להגן על אותו עניין; כי הפרסום הופנה רק לאותו ציבור רלוונטי; וכי
9 הפרסום נעשה בתום לב".

10
11 איננו סבורים, כי הפרסום שנעשה ע"י הנתבעת נעשה בתום לב ועל מנת להגן
12 על עניין אישי כשר שלה. לא הוכח, כי טענות התובעת שצוינו בכתב התביעה
13 בהליך הראשון שלגביהן הגיבה הנתבעת (כך לטענתה) במסגרת הפרסום,
14 פורסמו ברבים או הגיעו לידיעת מי מחבריה של הנתבעת בפייסבוק. בנסיבות
15 אלו ברי, כי הפרסום שביצעה הנתבעת בפייסבוק לא נועד להגן על עניין כשר
16 שלה.

17 מעבר לאמור, כעולה מעדות הנתבעת, הפרסום לא נועד להגן על עניין אישי
18 כשר שלה אלא 'להקל' עליה לאחר שניתן פסק דין בהליך הראשון (עו"ד כהן:
19 למה הסרת את הפרסום. העדה, גב' קלוז'סקיה: אחרי שכתבתי אותו הוקל לי
20 ואז אני הורדתי אותו") (עמ' 16, שורות 25-26).
21 בנסיבות אלו נדחית הטענה לתחולת ההגנה הקבועה בסעיף 15(3) לחוק.
22

23 ג. סעיף 15(7) לחוק קובע, כי: "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת
24 הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות
25 האלו:

26
27 (7) הפרסום היה הבעת דעה על התנהגותו או אפיו של הנפגע בענין שבו הנאשם או
28 הנתבע ממונה על הנפגע, מכוח דין או חוזה, והפרסום היה מוצדק על ידי היותו
29 ממונה כאמור;
30
31
32



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

1 כאמור, לגרסת הנתבעת הטענה שמעשי התובעת ייתכן שנובעים מבעיה
2 פסיכולוגית כלשהי וכי מומלץ למעסיקים אחרים לא להעסיק 'כל דיכפין', מהווה
3 משום הבעת דעה. לאחר ששקלנו את טענות הצדדים מצאנו לדחות את הטענה
4 ונפרט.

5
6 ראשית, ספק בעינינו אם ההגנה כאמור חלה על הנתבעת כאשר במועד ביצוע
7 הפרסום היא כבר לא הייתה ממונה על התובעת; שנית, אנו סבורים, כי בפועל לא
8 מדובר בהבעת דעה עניינית אלא בהשמצה שלא הייתה מוצדקת בנסיבות העניין
9 שהועברה לעיונם של חבריה של הנתבעת בפייסבוק. מטרת הפוסט הייתה 'הקלה'
10 על הנתבעת (ראו עמ' 16, שורות 25-26) ועל כן לגרסתה, מיד לאחר הפרסום, הוא
11 נמחק. פרסום שכל כולו נועד 'להקל' על המפרסם ואשר יש בו כדי לבזות את
12 הנפגע, אינו מוצדק. סביר, כי אם אכן מאחורי הפרסום הייתה הבעת דעה, הרי
13 שהוא לא היה מתפרסם למעלה מחצי שנה לאחר הגשת כתב התביעה בהליך
14 הראשון אלא מיד לאחר הגשתו או אף קודם לכן, אם הנתבעת באמת הייתה
15 סבורה שיש מקום להגן על עסקה מפני האמירות המיוחסות לתובעת.
16 בנסיבות אלו מצאנו לדחות את טענת ההגנה כאמור.

17
18 ד. סעיף 15(10) לחוק קובע, כי: "במשפט פלילי או אזרחי בשל לשון הרע תהא זאת
19 הגנה טובה אם הנאשם או הנתבע עשה את הפרסום בתום לב באחת הנסיבות
20 האלו:

21
22 הפרסום לא נעשה אלא כדי לגנות או להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן";

23
24 מעיון בחומר הראיות לא מצאנו, כי הפרסום נעשה על מנת לגנות או להכחיש לשון
25 הרע שפורסמה קודם לכן. בסיכומיה ציינה הנתבעת, כי במסגרת כתב התביעה
26 בהליך הראשון הציגה אותה התובעת כעבריינית אשר מעסיקה את עובדיה בתת
27 תנאים ועל כן כבעלת עסק יש לה את הזכות להגן על העסק שלה ועל שמה הטוב.
28 דא עקא, ציון טענות כאמור בכתב התביעה שהוגש במסגרת ההליך הראשון אינו
29 מהווה משום פרסום לשון הרע ועל כן ממילא לא חלה ההגנה כאמור בסעיף.

30
31 לעניין טענת הנתבעת לפיה התובעת מסרה ללקוחות, כי המסעדה הולכת להיסגר
32 והניהול שלה לא טוב, הרי שלא מצאנו לקבל טענה זו. ראשית, הנתבעת עצמה לא
33 טענה בתצהירה שהיא שמעה את התובעת אומרת שהמסעדה הולכת להיסגר;



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

שנית, העד מטעם הנתבעת שנטען לגביו שהוא שמע את התובעת אומרת ללקוחות כי הניהול של המסעדה לא טוב ובקרוב המסעדה תיסגר לא ציין מתי בדיוק הדברים הנטענים נאמרו אלא באופן כללי (עמ' 23, שורות 28-29 - אביב 2018) ולא ברור כיצד הנתבעת ששהתה במסעדה באותה עת לטענת העד לא שמעה את הדברים. ויודגש, גודלה של המסעדה לדברי העד היה לא גדול מאולם ביה"ד (עמ' 24, שורות 20-21) ולדבריו התובעת אמרה את דבריה ללקוחות המסעדה (סעיף 9 לתצהיר). אם מדובר במסעדה קטנה והדברים נאמרו בקול רם (שכן התובעת לדברי העד אמרה ללקוחות כי הניהול לא טוב), מן הסתם הנתבעת הייתה אמורה לשמוע זאת; שלישית, התובעת העידה, כי לא אמרה את הדברים המיוחסים לה ועדותה כאמור לא נסתרה (עמ' 8, שורות 32-35).

בנסיבות אלו לא מצאנו שהנתבעת הוכיחה את טענותיה בדבר האמירות שיוחסו לתובעת.

זאת ועוד, אף אם היינו סבורים, כי הדברים נאמרו (ולא כך הוא), הרי שבפוסט אין כל התייחסות לאמירות הנטענות וברי כי הוא לא נעשה כדי לגנות או להכחיש את האמירות הנטענות של התובעת כאמור.

21. תחולת סעיף 16 לחוק:

סעיף 16 לחוק קובע, כי: "הוכיח הנאשם או הנתבע שעשה את הפרסום באחת הנסיבות האמורות בסעיף 15 ושהפרסום לא חרג מתחום הסביר באותן נסיבות, חזקה עליו שעשה את הפרסום בתום לב".

נטל הוכחת מרכיב "תום הלב" שבסעיף 15 מוטל על המפרסם. עם זאת, את מרכיב "תום הלב" יכול המפרסם להוכיח בצורה עקיפה, באמצעות החזקה הקבועה בסעיף 16(א) לחוק. שתי חזקות אלה אינן חלוטות, והן ניתנות לסתירה. הנטל להוכיח את הנסיבות המקימות את החזקה שבסעיף 16(א) לחוק מוטל על המפרסם (פס"ד מולקנדוב).

לטעמנו הפרסום נעשה שלא בתום לב אלא על מנת לפגוע בתובעת על כך שתבעה את הנתבעת. הנתבעת המתינה לקבלת פסק דין בהליך הראשון ומיד לאחר מכן פרסמה את הפוסט תוך שציינה בו שלוש פעמים את שמה של התובעת ('לנה'), פרסמה דברים מבזים ומשפילים ופרסמה את הפוסט באופן נרחב בפייסבוק כאשר עשרות אנשים ואף יותר מכך צפו בפוסט.



בית הדין האזורי לעבודה תל אביב

סע"ש 57837-11-18

שיעור הפיצוי:

22. מדובר בהוצאת דיבה ובלשון הרע אשר היה בהן להשפיל ולבזות את התובעת ולפגוע בעתידה המקצועי. לנתבעת לא עומדות ההגנות הקבועות בחוק וטענותיה לא הוכחו. אין להסכים עם מצב שבו יפורסם פוסט שעלולים לצפות בו אלפי אנשים (שאין מחלוקת שעשרות מהם נמצאים בארץ) אך ורק כדי 'להקל' על ההרגשה. מנגד יש ליתן משקל לכך שהפוסט הוסר זמן קצר לאחר שהועלה (עמ' 6, שורות 32-33).

23. בנסיבות אלו ובהתאם לשיקול דעת ביה"ד מצאנו לחייב את הנתבעת לשלם לתובעת פיצוי בסך של 35,000 ₪ בהתאם לסעיף 7א' לחוק (פיצוי ללא הוכחת נזק).

סוף דבר:

24. הנתבעת תשלם לתובעת פיצוי בסך 35,000 ₪.

25. הנתבעת תשלם לתובעת הוצאות משפט בסך 1,000 ₪ ושכ"ט עו"ד בסך 7,000 ₪.

ניתן היום, כ"ו שבט תשפ"ב, (28 ינואר 2022), בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

מר חגי שפר, נציג ציבור
מעסיקים

אלעד שביון, שופט -
אב"ד

גב' אורלי סרוסי גרטי, נציגת
ציבור עובדים